

HOE PATIËNTEN MET RISICOAANDOENINGEN VEILIG VACCINEREN TEGEN GRIEP?

Informatie voor de huisarts

Dr. *Frans Govaerts* (Senior-arts Preventie en Gezondheidsbevordering),

Dr. *Stefan Teughels* (Medisch directeur),

Dr. *Dirk Avonts* (Hoofdredacteur Huisarts Nu),

Maarten Guldentops (Expertisedomeinverantwoordelijke Preventie en Gezondheidsbevordering)

Inhoud

Inleiding	3
Doelgroepen vaccinatie	4
<i>Richtlijn preventie van influenza in de huisartsenpraktijk</i>	4
<i>Selectie Hoge Gezondheidsraad</i>	5
<i>Huidige vaccinatiegraad doelgroepen vaccinatie</i>	6
Inschatten werkbelasting	8
Patiënten uitnodigen	10
Uitvoeren van de (extra) vaccinaties	10
Contra-indicaties	11
Financiering	11

Inleiding

In dit draaiboek focussen we ons op patiënten met risicoaandoeningen, omdat bij deze groep vaccinatie tegen influenza het sterkst aanbevolen wordt.

Stap per stap leggen we uit hoe u risicopatiënten kan selecteren, het uitnodigen en de vaccinaties zelf vlot kan organiseren. Hiervoor bestaan er diverse tools (audit, query, ...), die in 2020 ontwikkeld werden.

Om patiënten met risicoaandoeningen tegen griep te beschermen is vaccinatie tussen half oktober en december optimaal: er is dan voldoende immuniteit opgebouwd bij een vroeg optredend griepseizoen en de bescherming houdt lang genoeg aan om ook nog bij een laattijdige griepepidemie van nut te zijn. (Bron: aanbeveling HGR)

Huisartsen zijn de aangewezen gezondheidswerkers om patiënten met risicoaandoeningen te vaccineren. Via hun EMD's hebben ze de risicoaandoeningen geregistreerd. Zo kunnen ze snel lijsten van risicopersonen genereren.

Doelgroepen vaccinatie

Richtlijn preventie van influenza in de huisartsenpraktijk

Overzichtstabel

Risicofactor	GRADE
Immuunstoornis: als aandoening of ten gevolge van een therapie.	1B (sterke aanbeveling, voordelen van vaccinatie zijn zeker groter dan de risico's)
Hiv	2B (zwakke aanbeveling, balans al dan niet vaccineren is onzeker)
Zwangere vrouwen	1B (sterke aanbeveling, voordelen van vaccinatie zijn groter dan de risico's)
Thuiswonende 65+	2C (zeer zwakke aanbeveling, al of niet vaccineren per patiënt evalueren)
Chronische leverziekten	2C (zeer zwakke aanbeveling, al of niet vaccineren per patiënt evalueren)
Diabetes	1C (sterke aanbeveling, voordelen van vaccinatie zijn waarschijnlijk groter dan de risico's)
Chronische cardiovasculaire aandoeningen	Geen aanbeveling beschikbaar
Chronische longaandoeningen	1C (sterke aanbeveling, voordelen van vaccineren zijn waarschijnlijk groter dan de risico's)
Chronische nierziekten	1C (sterke aanbeveling, voordelen van vaccineren zijn waarschijnlijk groter dan de risico's)
Ouderen in zorginstellingen	1B (sterke aanbeveling, voordelen van vaccinatie zijn zeker groter dan de risico's)

GRADE (*Grading of Recommendations, Assessment, Development and Evaluations*) is een transparant raam- werk voor het ontwikkelen en presenteren van samenvattingen van bewijs.

- Vaccineer gezonde volwassenen tussen 18 en 65 jaar niet routinematig tegen influenza. **(Grade 1B)**
 - Grade 1B (sterke aanbeveling om **niet routinematig** te vaccineren)
 - Studies over influenzavaccinatie bij gezonde volwassenen, tonen aan dat influenzavaccinaties niet effectief zijn voor preventie van hospitalisatie en absentieïsme, maar hebben wel beperkte invloed op voorkomen van Influenza en "Influenza Like Illnesses".
- Overweeg vaccinatie tegen influenza, van gezonde, thuiswonende ouderen (>65 jaar) zonder contra – indicaties (Grade 2C)

- Grade 2C (zeer zwakke aanbeveling, al of niet vaccineren per patiënt individueel evalueren)
- In een Cochrane review kon men geen effect van influenzavaccinatie aantonen op “Influenza Like Illnesses”, Influenza of Pneumonie bij thuiswonende ouderen (DemicheliV, JeersonT, Di PietrantonjC, FerroniE, ThorningS, ThomasRE, RivettiA.
- Vaccines for preventing influenza in the elderly.
- Cochrane Database of Systematic Reviews 2018, Issue 2. Art. No.: CD004876.
- DOI: 10.1002/14651858.CD004876.pub4.)

(Bron: [Richtlijn Domus Medica](#))

Selectie Hoge Gezondheidsraad

Categorie A

- Groep 1: personen met een risico op complicaties, d.w.z.:
 - alle zwangere vrouwen ongeacht de fase van de zwangerschap;
 - alle patiënten vanaf de leeftijd van 6 maanden die lijden aan een onderliggende chronische aandoening, ook indien gestabiliseerd, van
 - longen (inclusief ernstige astma)
 - hart (uitgezonderd hypertensie)
 - lever (inclusief chronische hepatitis en ernstig alcoholisme)
 - nieren,
 - metabolisme (inclusief diabetes)
 - ernstige obesitas (BMI >35)
 - Neuromusculair
 - immuniteitsstoornis (ziekte of geïnduceerd);
 - alle personen vanaf 65 jaar;
 - personen die in een instelling verblijven;
 - kinderen (van 6 maanden tot 18 jaar) die een langdurige aspirinetherapie volgen.
- Groep 2: mensen die regelmatig in contact komen met kwetsbare personen: mantelzorgers, buddy's, vrijwilligers.
- Groep 3: personen die onder hetzelfde dak wonen als
 - de risicopersonen uit groep 1;
 - kinderen jonger dan 6 maanden.

De terugbetaling van influenzavaccins is ook beperkt tot deze drie doelgroepen

(Bron: [advies HGR Influenzavaccinatie 2021-2022](#))

Huidige vaccinatiegraad doelgroepen vaccinatie

De vaccinatiegraad binnen de diverse doelgroepen voor griepvaccinatie stagneert de laatste jaren. Hieronder kan u een overzicht vinden van de vaccinatiegraad per aandoening in de laatste jaren.

Immuungecompromiteerde patiënten (niet HIV)

Jaartal	Vaccinatiegraad bij GMD-patiënten
2017	53,70 %
2018	54,00 %
2019	54,10 %

Chronische nierinsufficiëntie

Jaartal	Vaccinatiegraad bij GMD-patiënten
2017	72,10 %
2018	71,10 %
2019	71,00 %

Chronische nierziekten (CDK stage G3a-G5)

Jaartal	Vaccinatiegraad bij GMD-patiënten
2017	75,60 %
2018	75,60 %
2019	76,20 %

Diabetes Mellitus, Type 1 en 2

Jaartal	Vaccinatiegraad bij GMD-patiënten
2017	58,70 %
2018	58,20 %
2019	57,60 %

Chronische leverziekten (Child Pugh score B en C)

Jaartal	Vaccinatiegraad bij GMD-patiënten
2017	53,30 %
2018	49,10 %
2019	50,20 %

Chronische luchtwegaandoeningen

Jaartal	Vaccinatiegraad bij GMD-patiënten
2017	44,50 %
2018	44,40 %
2019	43,90 %

Chronische cardiovasculaire aandoeningen

Jaartal	Vaccinatiegraad bij GMD-patiënten
2017	52,40 %
2018	52,50 %
2019	52,10 %

Transplantatiepatiënten (ook patiënten op wachtlijst)

Jaartal	Vaccinatiegraad bij GMD-patiënten
2017	70,00 %
2018	70,40 %
2019	68,40 %

Inschatten van de werkbelasting

Het is belangrijk om zo snel mogelijk te beslissen of de routinewerkwijze aangehouden kan worden dan wel of aanpassingen nodig zijn.

Hiervoor zijn volgende gegevens nodig:

- Aantal te vaccineren patiënten;
- Tijd voor één veilig uitgevoerde vaccinatie.

Audit tool voor COVID-19 (opnieuw) uitvoeren

In het kader van de vaccinaties voor COVID-19 zijn er AUDIT tools in elk pakket ontwikkeld. Deze tool kan opnieuw worden toegepast, om na te kijken of nieuwe risicopatiënten zijn bijgekomen na de vorige keer dat de AUDIT werd uitgevoerd. Onderstaande instructies kunnen helpen:

- Daktari: https://www.daktari.be/files/Covid-19_Clean-Up-tool.pdf
- CareConnect:
 - <https://blog.corilus.be/gp/corona-info/vaccinatiecampagne-diagnostische-audits>
 - <https://careconnectmanual.corilus.be/nl/faq/vaccinatiecampagne>
 - <https://careconnectmanual.corilus.be/nl/content/vaccinatiecampagne-fase-1-fase-2>
- Health One: <https://healthone.be/faqhealthone/?question=wat-zijn-audits>

Lukt het niet vlot? Ga te rade bij de softwareprovider of vraag raad aan een collega die met hetzelfde EMD-pakket werkt.

Voer een zoekactie uit in het EMD

Onderstaande instructies kunnen helpen:

- Daktari: <https://www.youtube.com/watch?v=rk3cl9pxn0w>
- CareConnect:
 - <https://careconnectmanual.corilus.be/nl/faq/statistiek-griepvaccinatie>
 - <https://careconnectmanual.corilus.be/nl/handleiding/covid-19>
- HealthOne: <https://www.domusmedica.be/media/5755>

Lukt het niet vlot? Ga te rade bij de softwareprovider en/ of vraag raad aan een collega die met hetzelfde EMD-pakket werkt.

Schat het aantal patiënten dat een routinecontact zal hebben tijdens de griepcampagne.

Overloop visueel enkele schermen of afgeprinte bladzijden om een ruw idee te hebben van de verhouding tussen al geplande contacten en het totaal aantal mensen dat gevaccineerd moet worden.

Pas die verhouding toe op het totaal aantal mensen dat de zoekactie opleverde.

Dit geeft een idee van het extra aantal contacten om de groep met risicoaandoeningen te vaccineren, die je niet tijdens geplande contacten kan vaccineren.

Bepaal hoeveel tijd één veilige vaccinatie in beslag neemt.

Onderstaande tabel is een hulpmiddel om zeker te zijn dat u alle activiteiten in rekening hebt gebracht. Gebruik eventueel een medewerker of gezinslid als simulatiepatiënt.

Taak	Duurtijd	Wie voert uit?
Patiënt ophalen aan deur of in wachtzaal		
Mondmasker omdoen		
Handen laten ontsmetten		
Temperatuur meten		
Uitpakken en toedienen vaccin		
Registreren in dossier		
Betalen Consult		
Ontsmetten wat patiënt aanraakte		
Observatieperiode na inenting (15 minuten)		
Patiënt buitenlaten		

Bereken de totale werktijd

Vermenigvuldig het aantal extra contacten met de tijd voor één vaccinatie om een idee te hebben van de totale werkbelasting.

Patiënten uitnodigen

- Nagaan hoe communicatie met patiënten best kan verlopen
 - Versturen van uitnodigingen via mail
 - Versturen van uitnodigingen per brief
 - In bepaalde EMD's kan u automatisch uitnodigingen versturen naar de doelgroepen (bv. [CareConnect](#))
- Vanaf 1 oktober 2021 is er geen voorschrift meer nodig voor griepvaccins tijdens griepvaccinatiecampagne 2021-2022

Uitvoeren van de vaccinaties

Na het bepalen van de werkbelasting en versturen van de uitnodigingen, moet u nakijken hoe u de vaccinaties best organiseert. De afstandsregels en controletijd van 15 minuten na de inenting vergen extra planning en organisatie.

Drie mogelijke scenario's:

- **Ad hoc vaccinatie:** patiënten boeken een normaal consult, gecombineerd met griepvaccinatie
- **Organiseer vaccinatiesessies tijdens de week**
 - Organiseer tijdens de week enkele vaccinatiemomenten van één of twee uur. Geef uw patiënten een voorstel van afspraak.
 - Bekijk of u met een verpleegkundige kunt samenwerken. Een verpleegkundige mag zelfstandig vaccinaties toedienen en de nazorg op zich nemen, op voorwaarde dat een arts meteen beschikbaar is (onder hetzelfde dak) bij verwickelingen.
- **Organiseer vaccinatiedagen in de eigen praktijk of in een buurtlocatie**
 - Organiseer alleen of samen met enkele collega's een (of meerdere) vaccinatiedagen op een moment dat er geen activiteit is in de eigen praktijk, bijvoorbeeld op zaterdag.
 - Organiseer indien mogelijk een 'lopende band' op zo'n manier dat aankomende personen de uitgaande niet kruisen.
 - U kan voor de vaccinaties een beroep op verpleegkundigen en stagiairs verpleegkunde. (bv. via wit-geel kruis, Clickcare, ...)
 - Daarnaast kan u voor een vlotte organisatie ook een onthaalmedewerker , vrijwilliger, familielid, ...inschakelen.

Een volledig overzicht van een vaccinatie op buurtlocatie vindt u in het draaiboek van [Groepspraktijk Fruithof](#).

Als een georganiseerde vaccinatie op een weekenddag plaatsvindt, mag geen weekendsupplement aangerekend worden.

Contra-indicaties

Contra-indicaties voor influenzavaccinatie zijn ernstige allergische reacties (anafylaxie) op een vorige toediening van een influenzavaccin of een actief bestanddeel van een influenzavaccin.

Vaccineer niet bij een voorgeschiedenis van een Guillain-Barré syndroom binnen de zes weken na toediening van een influenzavaccin.

Uitsluitend urticaria na contact met eieren is geen contra-indicatie voor influenzavaccinatie.

Stel vaccinatie uit bij koorts of ernstige infectie.

Financiering

Indien u eEact gebruikt, moet u als rechtvaardiging voor het derdebetalingsstelsel de 'financiële noodsituatie' aanduiden. Als u echter het 'getuigschrift verstrekte hulp' in papier opmaakt, kunt u direct 'griepvaccinatie' als reden voor de toepassing van het derdebetalersstelsel gebruiken.

Bij bepaalde programma's (bv. Daktari), is het mogelijk dat u eerst 'uitzondering derdebetalende' moet aanduiden en vervolgens de 'financiële noodsituatie' aanvinkt als reden hiervoor.

Het nomenclatuurnummer dat u mag gebruiken voor de griepvaccinatie is 101076.